

9 KASVATUS-, VALISTUS- JA TIEDOTUSSUUNNITELMA

Liikenneturvallisuuksuustyön kasvat-, valistus- ja tiedotussuunnitelma (kvt-suunnitelma) on laadittu kaikkien 8 kunnan yhteistyönä. Suunnitelmien laatimises- sa taustana on seudun liikenneturvallisuuksutilanne ja eri toimintayksiköiden työssään kokemat ongelmat. Suunnitelmien laatiminen aloitettiin ensimmäisessä hankkeen aikaisessa seminaarissa eli kvt-seminaarissa. Seminaarissa työstettiin pohjaa kunkin hallintokunnan toimintasuunnitelmalle. Suunnitelmia täydennettiin sähköpostikierroksella seminaarin jälkeen, mutta erityisesti pa- lautetta saatiin kuntakierroksella, jossa eri hallintokuntien edustajat pääsivät laajemmin ottamaan kantaa esitettyyn suunnitelmaan.

Eri hallintokuntien toimintasuunnitelmissa on kuvattu ne toimenpiteet, jotka toistuvat liikennekasvatustyössä vuosittain. Toimenpiteitä voi lisätä ja poistaa aina tarpeen mukaan, mutta lähtökohta esitetyllä toimenpideohjelmalla on, ettei sitä tarvitsisi lähivuosina muuttaa. Toimenpiteiden rinnalle liikenneturvalli- suusryhmä miettii vuosittain vaihtuvien teemojen mukaisia toimenpiteitä. Liikenneturvallisuuksuryhmien syksyn kokouksissa on hyvä käsitellä sitä, mitkä toimenpiteet erityisesti on syytä tulevan vuoden aikana toteuttaa ja millä toi- milla suunnitelmaa täydennetään.

Toimintasuunnitelmat on laadittu kahdeksalle eri hallinnon alalle tai kohderyh- män kanssa työskentelevälle. Nämä tahot huolehtivat ihmisen liikennekasva- tuksesta koko elinkaaren ajan. Jos esitetty malli toimii oletetulla tavalla liiken- nekasvatustyö alkaa jo ennen ihmisen syntymää ja jatkaa katkeamattomana seniori-ikään saakka.

Liikenneturvallisuuksuustyön kvt-suunnitelma on laadittu:

- Neuvoloille
- Päivähoidolle
- Perusopetukselle
- 2. asteen koulutukselle
- Nuoriso- ja vapaa-aikatoimelle
- Työikäisten kanssa työskenteleville
- läkkäille ja vammaisille
- Tekniselle toimelle

Eri hallintokuntien toimintasuunnitelmien toteutusta tukevat useat sidosryh- mät merkittävimmät liikennekasvatustyötä tukevat tahot, jotka työskentelevät mukana myös kuntien liikenneturvallisuuksuryhmissä ovat Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto.

Tarkemmin eri hallintokuntien liikennekasvatustyötä, liikenneturvallisuuksuryh- män toimintaa ja liikenneturvallisuuksuustyön organisointia on kuvattu omassa kvt- työn käsikirjassa (kappale 8).

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	NEUVOLAT
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEISTYÖTAHOT	VASTUUHENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Liikenneturvallisuososaamisen ylläpito	Neuvoloiden henkilökunnan liikenneturvallisuuksaiheinen koulutus joka 5. vuosi	Syksyisin alkaen syksystä xx	Liikenneturva	Neuvola terveydenhoitajat	
Odottavat vanhemmat	Turvavyön käyttö	perhevalmennuksessa ja kontaktitilanteissa valistetaan vanhempia turvallisesta liikkumisesta sekä turvavyön käytöstä			Neuvola terveydenhoitajat	
Vastasyntyneet	Turvallinen lasten kuljettaminen	"Lapsi autossa" esitteen jakaminen, perhevalmennuksessa ja kontaktitilanteissa valistetaan lasten kuljettamisesta		Liikenneturva	Neuvola terveydenhoitajat	
Lapset	Turvallinen lasten kuljettaminen autolla ja pyörällä	Neuvoloista jaettavat esitteet "Perhe automatkalla" ja "Kulku-nen"		Liikenneturva	Neuvola terveydenhoitajat	
	Turvavälineiden käyttäminen	Neuvolan seinällä liikenneaiheiset julisteet			Neuvola terveydenhoitajat	
	Turvalliset leikki-paikat	Henkilökohtaiset kontaktit vanhempien kanssa			Neuvola terveydenhoitajat	
Perheet	Turvallinen lasten kuljettaminen	Turvavälineiden vuokraus tai tiedottaminen turvavälineiden vuokrausmahdollisuuksista		MLL	Neuvola terveydenhoitajat	
Koulun aloittaneet	Turvallinen koulumatka	Kouluterveydenhoitajan käynnillä käydään läpi koulumatkan vaarat ja turvallinen matka kouluun	Syksyllä		Kouluterveydenhoitajat	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	PÄIVÄHOITO
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnalle liikenneturvallisusmateriaalia + mahdollisuus osallistua Liikenneturvan järjestämään koulutukseen	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
	Esimerkkinä liikkumisessa	Koulutus, osa uusien työntekijöiden perehdyttämistä sekä muistuttaminen säännöllisin väliajoin	keväisin koulutus, syksyisin muistutus	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	
0 – 3 vuotiaat	turvallinen liikkuminen	Valistetaan vanhempia turvallisesti lasten kuljettamisesta ja turvalaitteiden käytöstä. Lasten kanssa lähiympäristöön tutustuminen	Syksyn vanhempainillassa		lapsiryhmän henkilökunta	
3 – 5 vuotiaat	sujuva turvallinen liikkuminen	Retkillä opetellaan lasten kanssa liikkumista päiväkodin lähiympäristössä Opetellaan turvallista liikkumista mm. turvalliset leikkipaikat	toimintakauden aikana		lapsiryhmän henkilökunta	
6 vuotiaat	sujuva liikkuminen kävellen ja kypäränkäyttö pyöräillessä	turvallinen liikkuminen päiväkodin lähiympäristössä, tietoiskuja eskarissa , kananmuna-kypärä-testi	toimintakauden aikana ja pyöräkauden alkaessa		lapsiryhmän henkilökunta	
Päiväkodit ja Koulut	Turvallinen liikenneympäristö	Vaaran paikka kartoitukset ja korjaavat toimenpiteet	Syksy 2007- kevät 2008	Liikenneturva, Tiehallinto, tekninen toimi	Sektorin vastuuhenkilöt + toimenpano; tekninen toimi	Kyselylomakkeet kouluille, päiväkodeille, henkilöstölle ja vanhemmille

	Kaikilla lapsilla mahdollisuus vierailulla liikennepuistossa	Liikennepuiston rakentaminen				
Koulukuljettajat	Turvallinen koulukuljetus sekä esiopetukseen että kouluille	Kouluauton kuljettajien koulutus	syksyisin 2-3 vuoden välein	Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto	Seudullinen koulukuljetussuunnittelija	Palaute koulutuksen onnistumisesta
Vanhemmat	Esimerkillinen liikennekäyttäytyminen ja lasten opastaminen liikenteessä	Vanhempainiloissa huomioidaan liikenneturvallisuus ja kevyen liikenteen turvallisuus	Syksyllä	Liikenneturva, poliisi, päiväkodit ja koulut	Päiväkodinjohtajat ja rehtorit	Raportointi kunnan liikenneturvallisuus työryhmälle

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	PERUSOPETUS
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuskoulutus	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Koulu	Turvallinen kouluympäristö	Laaditaan koulukohtaiset liikenneturvallisuuksuunnitelmat		Liikenneturva, Tiehallinto, tekninen toimi	Sektorin vastuuhenkilöt + toimenpano; tekninen toimi	Kyselylomakkeet kouluille, päiväkodeille, henkilöstölle ja vanhemmille

Koulukuljettajat	Turvallinen koulu- kuljetus	Kouluauton kuljettajien koulutus	syksyisin 2-3 vuoden välein (kerran sopi- muskaudessa)	Liikenneturva, poliisi ja Tiehallinto	Seudullinen koulukul- jetussuunnittelija	Palaute koulutuksen onnistumisesta
Vanhemmat	Turvallisesti kävel- len kouluun. Esi- merkillinen liikene- käyttäytyminen ja lasten opasta- minen liikenteessä	Vanhempainilloissa huomioidaan liikenneturvallisuus ja kevyen lii- kenteen turvallisuus	Syksyllä	Liikenneturva, poliisi, päiväkodit ja koulut	Päiväkodinjohtajat ja rehtorit	Raportointi kunnan liikenneturvallisuus työryhmälle
Oppilaat	Turvallinen koulu- matka	Oppitunneilla Kiinnitetään huomi- oita turvalliseen jalankulkuun ja oman koulumatkan osaamiseen				
Oppilaat	Turvallisesti liikene- teessä	Toiminnassa kiinnitetään huomiota turvalliseen liikkumiseen liikene- teessä. Eri ikäisille oppilaille omat teemat liikennekasvatukseen.	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	Välitön palaute tilan- teessa
Esikoululaiset		Oman koulumatkan vaaranpaikko- jen tiedostaminen, turvallinen lii- kuminen jalkaisin	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
1 – 2 luokkalaiset		Edellisten lisäksi turvallinen lii- kuminen polkupyörällä ja lii- kuminen julkisella liikenteellä, tur- vavälineiden käyttö ja vesillä lii- kumisen turvallisuus 2. luokan keväällä pyöräilyn pe- rusteita (pyöräkortti)	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
3 – 4 luokkalaiset		Edellisten lisäksi polkupyörällä lii- kenteessä	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
5 – 6 luokkalaiset		Edellisten lisäksi liikenneturvalli- suusasiat fysiikan sisällöissä ja lii- kenneympäristön laajentaminen (esim. keskusta)	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	
7 – 9 luokkalaiset		Edellisten lisäksi mopoilyn ja pyö- räilyn turvallisuus, ennakointi lii- kenteessä ja liikenneturvallisuus- työn perusteet	Jatkuvaa toimintaa	Liikenneturva ja po- liisi	Kasvattajat ja opetta- jat	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	2. ASTEEN KOULUTUS
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Opettajat ja muu henkilökunta	Turvallinen ja esimerkille liikkuminen	Opettajien liikenneturvallisuus-koulutus 3 vuoden välein ja henkilökunnalle sekä opettajien ja henkilökunnan informointi It-kysymyksistä joka syksy.	Koulutus joka 3. vuosi alkaen yksi xxx	Liikenneturva	Oppilaitoksen johtaja	
Kaikki opiskelijat	Liikenneturvallisuus osa opetussisältöä	Lukuvuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä huomioidaan liikenneturvallisuus	Luikuvuosisuunnitelman laatimisen yhteydessä		Oppilaitoksen johtaja	
	Teemaviikko liikenteestä	Lukuvuosisuunnitelmaan sisällytetään liikenteen teemaviikko				
Autolla liikkuvat	Turvallinen autolla liikkuminen	Ohjeistetaan ja valistetaan oppitunneilla, linjan johtajan tunneilla sekä infokirjein turvallisesta autolusta teemoina mm. hands free, turvavyöt, tilannenopeudet	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	
Polkupyörällä liikkuvat	Turvavälineiden käytön edistäminen	Ohjeistetaan ja valistetaan oppitunneilla, linjan johtajan tunneilla sekä infokirjein turvallisesta pyöräilystä teemoina mm. valojen ja kypärän käyttö	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	
Mopolla / moottoripyörällä liikkuvat	Turvallinen liikkuminen mopolla tai moottoripyörällä	Ohjeistetaan ja valistetaan oppitunneilla, linjan johtajan tunneilla sekä infokirjein turvallisesta mo-poilusta ja moottoripyöräilystä teemoina mm. turvallinen tilannenopeus ja liikennesäännöt	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	
Jalankulkijat	Turvallinen liikkuminen jalkaisin	Ohjeistetaan jalankulun säännöistä, reitin valinnoista ja liikkumisesta oppilaitoksen ympäristössä	Lukuvuoden alkaessa		Oppilaitoksen johtaja	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	NUORISO- JA VAPAA- AIKAPALVELUT
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Liikenneturvalli- suusosaamisen yl- läpito	Liikenneturvallisuusaiheinen kou- lutus joka 5. vuosi	Keväisin	Liikenneturva	Sektorin vastuuhengi- lö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Alakouluikäiset	Turvallisesti saa- vutettavat palvelut	Lähipalvelut ja turvallinen kulku nuorisopalveluihin nuoremmille ikäluokille (alakouluikäiset) valis- tamalla ja puutteita tunnistamalla	Ympäri vuoden	Koti, koulu, poliisi	Lahden nuorisotoimen henkilökunta	Palveluverkko suun- nitelma
Nuoret		Keskitettyt turvallisesti saavutet- tavat palvelut (yläkouluikäiset) valistamalla ja puutteita tunnis- tamalla	Ympäri vuoden	Liikennesuunnittelu	Lahden nuorisotoimen henkilökunta	Turvallisuussuunni- telma, riskikartoituk- set
		Tilojen liikennejärjestelyjen tur- vallisuus	Ympäri vuoden	Rakennussuunnittelu	Koko henkilökunta	Turvallisuussuunni- telma, riskikartoituk- set
	Liikenneasenteisiin vaikuttaminen	Yleisen liikenneturvallisuuden ko- rostaminen kaikessa toiminnassa	Ympäri vuoden		Koko henkilökunta	Tapahtumatilastot
		Liikenneaiheiset teemaviikot ja tapahtumat	Kevät/syksy	Koti, koulu, poliisi, Liikenneturva	Tilojen henkilökunta	Tapahtumatilastot
	Päihteetön liikenne	Päihteiden käyttöön puuttuminen ja päihteistä valistaminen nuori- sotiloissa	Jatkuva alkaen syksy 2007	Poliisi	Tilojen henkilökunta	

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

	HALLINTOKUNTA/SEKTORI	TYÖIKÄISET
	SEUDULLINEN RYHMÄ	
	VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuuskoulutus	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Lahden kaupungin henkilöstö	Työmatkaturvallisuuden parantaminen	Työmatkaturvallisuus kampanjan avaus -ja tiedotustilaisuus	7.6.2007	Liikenneturva, IF, Poliisi ja Liikennesuunnittelu	Teuvo Naukkarinen	
		Työmatkatutkimus käynnistetään. Syksyllä heijastimien jakoa ja Tekyn kanssa tutkimusten tulosten selvittelyä ja ongelmien kuntoon saattaminen.	Syksy 2007			
Kuntien henkilöstö	Päihteetön liikenne	Päihteiden käytön ennalta vähentäminen ja estäminen liikenteessä valistuksella ja pistokokein	jatkuva alkaen syksy 2007	poliisi	Työsuojelun vastaavt	
Työterveyshuollon asiakkaat	Turvavälineiden käyttäminen	Työterveyshuollon asiakkaita muistutetaan turvalaitteiden käytöstä. Lisäksi odotustiloissa aiheeseen liittyvää maeriaalia				
Kaikki kuntalaiset	Liikenneturvallisuustiedon lisääminen	liikenneturvallisuusryhmä tiedottaa valitusta aiheesta kuntalaisia. Vuoden 2007 teemana suojatien kunnioittaminen/turvallinen tien ylittäminen	2007 syksy	Liikenneturva	Kunnan liikenneturvallisuusryhmä	
Ammattiautoilijat	Turvallisuuden huomioiminen	Työterveyshuolto huomioi ammattiautoilijoiden ajokunnon ja korostaa heille esimerkin merkitystä			Työterveyshuolto	
Suuret työnantajat	Työmatkaturvallisuuden parantaminen	Työmatkaturvallisuuden edistäminen tiedottamalla ja	2007 syksy			

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

	HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	IÄKKÄÄT JA VAMMAISET
	SEUDULLINEN RYHMÄ	
	VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuskoulutus	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
	Turvallinen liikkuminen autolla	Henkilökunnalle tarjotaan mahdollisuus osallistua ennakoivan ajon kurssille	loka-marraskuu, joka 5. vuosi alkaen syksystä 2008	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Kehitysvammaiset	Turvallisen omaehtoisen liikkumisen edistäminen	Konkreettiset ja lyhyet turvallisuuksaiheiset tietoiskut vuoden aikana liittyen	Vuoden ajan mukaan	Liikenneturva	Ohjaajat, asuntola, työkeskus	nimetty henk. tai ryhmä
		Omaan lähiympäristöön perehdyttäminen	tarpeen vaatiessa	ohjaajat, poliisi, liikenneturva	Ohjaajat, asuntola, työkeskus	" "
		Tietoiskut turvalliseen liikkumiseen liittyen	Erityisesti ennen liukkaita kelejä	Vammaisjärj. Liikenneturva	järjestön edustaja	" "
Muut vammaiset		Tietoiskut turvalliseen liikkumiseen liittyen	kevät syksy	Vanhusten kanssa työskentelevät	kotihoito, omaiset	" "
Iäkkäät	Osaamisen lisääminen ja asenteiden kehittäminen turvalliseen liikkumiseen	Opastaminen julkisen liikenteen käyttöön	kevät, syksy	Sos.toimi, poliisi tekninen toimi	vastuuhenkilöksi nimetty	" "
		Turvavälineiden tarkastaminen ja käytön opettaminen	läpi vuoden tarpeen vaatiessa	välineitä jakavat, ohjaajat, hoitajat		" "
		Uusien liikennemerkkien ja -sääntöjen selko-opastus	tarpeen vaatiessa	Poliisi, Liikenneturva	nimetty asiantuntija	" "
		Esteettömän liikennenympäristön luominen	aina uutta suunniteltaessa	Tekninen toimi, Tiehallinto	suunnittelusta vastaava	" "
	Kampanja suoja- teiden turvallisuudesta	Liikenneturvallisuuksuustyössä kiinnitetään huomio iäkkäiden turvalliseen tien ylittämiseen eri keinoin (tiedotusvälineet, tilaisuudet, julkiset tilat)	kevät 2008	Liikenneturva, poliisi, tiedotusvälineet	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2007-2010

HALLINTOKUNTA/SEKTORI:	TEKNINEN TOIMIALA
SEUDULLINEN RYHMÄ	
VASTUUHENKILO	

KOHDERYHMÄ	TAVOITE	TOIMINTA	AJOITUS	YHTEIS- TYÖTAHO	VASTUU- HENKILO	SEURANTA
Henkilökunta	Henkilökunnan osaamisen parantaminen	Henkilökunnan liikenneturvallisuskoulutus sekä Tieturva I ja II vaatimusten mukaan käytyinä	kevät	Liikenneturva	sektorin vastuuhlö	Ilmoitus seudulliselle ryhmälle
Tilaaaja / tuotanto		Uusista liikennejärjestelyistä tiedottaminen, menettelytapojen yhdenmukaistaminen		Tiehallinto	Tilaaajan edustaja	
		Ohjeistus, miten liikenneturvallisuus huomioidaan kuntien rakennushankkeissa. Seudullisesti yhteinen ohjeistuslista.	Toteutetaan syksyllä 2007 ja jaetaan yksiköihin	Tiehallinto		
Tuotanto	Turvallinen tietyömaa	Koulutuksen avulla huomioidaan turvallisuus työmaakaäytännöissä	Ympäri vuoden	Tiehallinto	Tilaaajan edustaja	
		Pääurakoitsijalta vaaditaan aina Tieturva II ja aliurakoitsijoilta Tieturva I	Ympäri vuoden	Tiehallinto	Tilaaajan edustaja	
Asukkaat	Turvallinen ajokäyttäytyminen uudessa liikenneympäristössä	Opastus miten uudessa liikenneympäristössä liikutaan esim. tiedotusvälineiden avulla	Ympäri vuoden	Poliisi, tiedotusvälineet	Suunnittelija	
	Turvallinen liikenneympäristö	Palaautejärjestelmä liikenteen ongelmapaikoista. Vuorovaikutuksen lisääminen suunnittelun ja kunta-laisten välillä	Ympäri vuoden	tiedotusvälineet	Suunnittelija	